

La política exterior del govern espanyol torna a agafar embranzida quan falten menys de dos mesos per a les eleccions generals. En vista del fracàs de la negociació amb ETA, la pressió de la jerarquia catòlica i el malestar a Catalunya per l'estat de les infraestructures, el president Rodríguez Zapatero aprofita l'èxit que li va donar la retirada de les tropes espanyoles de l'Iraq per jugar a fons la carta exterior com a estratègia electoral. En aquest dossier de portada, EL TEMPS analitza les claus d'aquesta política.

La vigília de Reis el president del govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, va fer una visita sorpresa a les tropes desplegades al Líban, integrades en una missió de les Nacions Unides. Entre la classe política en general, aquest viatge ha estat interpretat com un gest del president per a acomiadar la legislatura, pocs dies abans de la dissolució de les Corts, i per a recordar que el seu tarannà també ha funcionat en les relacions amb la resta del món.

El mandat de Rodríguez Zapatero va començar amb una decisió prou important: la d'ordenar la retirada de les tropes espanyoles de l'Iraq. De fet, l'Orient Mitjà, possiblement gràcies a la influència del ministre d'Afers Estrangers, Miguel Ángel Moratinos, gran coneixedor de la zona, ha estat un dels llocs on la política exterior del president Zapatero ha posat la mirada amb més interès. El fet que Espanya encapçalí la missió de les Nacions Unides al Líban n'és una mostra, i també el projecte de l'Aliança de Civilitzacions, proposat Zapatero, o, més recentment, la participació, juntament amb Itàlia i França, en la presentació de la Unió Mediterrània. Fins i tot, a la conferència de donants per a la reconstrucció de Palestina, feta a París a mitjan mes de desembre, l'estat espanyol va fer una aportació econòmica més elevada que no les de França i Alemanya.

El contrapunt a aquesta política vers l'Orient Mitjà ha estat l'Amèrica del Sud, una zona amb la qual, per una qüestió de lligams històrics i culturals, les relacions haurien de ser, *a priori*, més fluides. A l'hora de la veritat, però,

De Madrid al món

Els presidents de França, Itàlia i Espanya, Nicolas Sarkozy, Romano Prodi i José Luis Rodríguez Zapatero, ajunten les mans per celebrar l'acord de creació de la Unió Mediterrània, després d'una reunió a Roma el 20 de desembre proppassat.

el tracte del govern espanyol amb països com Bolívia o Veneçuela ha estat complex, sobretot pels entrebancs amb què s'han trobat les empreses multinacionals espanyoles pels intents de nacionalitzar els recursos naturals que han volgut dur a terme tant el president bolivià, Evo Morales, com el veneçolà, Hugo Chávez. La precària salut de la política exterior espanyola vers

l'Amèrica del Sud es va constatar a la darrera cimera iberoamericana, feta a Santiago de Xile el mes de novembre passat, quan el rei Joan Carles, primer va manar callar Hugo Chávez i després es va aixecar i se'n va anar de la sala, on deixà el president de Nicaragua, Daniel Ortega, amb la paraula a la boca. Arran d'aquest fet, la crisi oberta entre Espanya i Veneçuela va fer que

les empreses espanyoles possessin el crit al cel i demanessin a Zapatero que, en benefici de les inversions, fes tot el possible per calmar la situació.

L'ombra de Sarkozy. En canvi, pel que fa a Europa, la política exterior del govern espanyol viu un moment dolç, sobretot gràcies a la bona sintonia que sembla haver-hi entre el president espanyol i el francès, Nicolas Sarkozy. Aquesta bona relació ha servit perquè Zapatero fes una aposta encara més gran per l'eix franco-alemany dins la Unió Europea; una aposta que el seu predecessor, José María Aznar, semblava, almenys en teoria, deixar de banda en detriment d'una política de seguidisme dels Estats Units. De fet, la bona sintonia entre Zapatero i Sarkozy a vegades ha fregat la subordinació com, per exemple, en el cas de l'alliberament de les hostesses de l'avió de la companyia aèria catalana que va estar retinguda al Txad arran de la detenció dels membres de l'ONG francesa l'Arche de Zoé. En aquella ocasió, Sarkozy va donar a Zapatero una lliçó d'eficiència diplomàtica, ja que aconseguí l'alliberament de les hostesses i les transportà a Madrid en l'avió presidencial.

Una altra mostra del bon moment que viu la relació entre el govern espanyol i l'eix franco-alemany es va veure a mitjan mes de desembre, quan en una cimera de la Unió Europea, els 27 països membres van aprovar la creació del grup de reflexió de la UE, un comitè de savis que estudiarà els reptes de futur d'Europa i que serà format per deu líders europeus. En aquesta cimera es va decidir, gràcies sobretot al suport del president Nicolas Sarkozy i de la cancellera alemanya Angela Merkel, que el comitè fos presidit per l'ex-president espanyol Felipe González. En vista d'aquest nomenament, Rodríguez Zapatero va assegurar que aquell era el moment més satisfactori que havia viscut en l'àmbit del Consell Europeu des que és president espanyol. El dia abans d'aquell nomenament, la Unió Europea havia signat a Lisboa el nou tractat de reforma, el text que ha de substituir la frustrada Constitució. Durant aquest any 2008 l'estat espanyol, igual que la resta d'estats de la UE, haurà de ratifi-

car el nou tractat, cosa que acabarà de segellar l'aposta espanyola per l'eix franco-alemany.

Països mediterranis. L'any 2004, a l'Assemblea General de les Nacions Unides, el president Rodríguez Zapatero va llançar la proposta de crear el que va anomenar l'Aliança de Civilitzacions; la idea té l'objectiu que Occident i el món àrab s'apropin i uneixin esforços per combatre el terrorisme internacional. Però a la pràctica aquesta iniciativa, tot i el suport del primer ministre de Turquia, Recep Tayyip Erdogan, no ha acabat de reeixir. En una línia semblant a aquesta, el mes de desembre passat els presidents d'Espanya, França i Itàlia van presentar la Unió de la Mediterrània, un projecte amb el qual Zapatero,

El mandat de Rodríguez Zapatero va començar amb una decisió prou important: la retirada de les tropes espanyoles de l'Iraq

Sarkozy i Romano Prodi volen lluitar "contra la guerra i la discriminació". Aquest projecte, de fet, va en una línia semblant a l'anomenada Declaració de Barcelona, que més d'una vintena de països –no sols mediterranis, sinó també del nord d'Europa i de l'Orient Mitjà– van signar el 1995 amb l'objectiu de revitalitzar les relacions entre els països de les dues ribes de la Mediterrània. A la presentació de la Unió Mediterrània, Zapatero va assegurar que aquesta proposta representa un nou impuls que servirà per a donar més energia política a la zona mediterrània, i també per a lluitar a favor de la pau i contra la pobresa i els problemes ambientals. "A la Mediterrània li devem molt i li ho hem de demostrar ara", va dir Zapatero.

De fet, la política exterior espanyola a la Mediterrània va fer un pas endavant a mitjan desembre, arran de l'entrevista de Rodríguez Zapatero amb el president de Líbia, el coronel Moammar al-Gaddafi. La visita del president libi a Madrid va tenir lloc uns dies després del seu viatge a França, perquè Gaddafi havia vingut a Europa convidat, un cop més, per Nicolas Sarkozy. La visita de Gaddafi a Espanya va servir per a tancar tot un seguit d'acords comercials. Un aspecte significatiu va ser la voluntat del govern espanyol que l'entrevista entre tots dos presidents es fes d'una manera més aviat discreta, fins i tot sense conferència de premsa posterior. Aquesta actitud ha estat interpretada com una intenció del govern espanyol de donar prioritat al benefici econòmic per damunt de les qüestions relacionades amb els drets humans. De fet, fou també Nicolas Sarkozy qui va *rehabilitar* Gaddafi –un president que havia estat a la *llista negra* dels països considerats terroristes–, quan el president francès va anar a Líbia després d'aconseguir l'alliberament d'unes infermeres búlgares que hi havien estat condemnades a mort. Des de les files del PP, Gustavo de Arístegui, portaveu d'aquest partit a la comissió d'Afers Estrangers del Congrés de Diputats –que els lectors d'EL TEMPS trobaran entrevistat a la pàgina 42–, va criticar que el president espanyol s'hagués reunit amb un mandatari responsable de milers de morts.

Sigui com vulgui, pel que fa a les relacions d'Espanya amb els països mediterranis, el president Zapatero va tenir un nou motiu d'alegria la setmana passada. El Marroc va decidir que el seu ambaixador tornés a Madrid després d'haver-lo cridat a consultes a principi de novembre de resultes de la polèmica visita dels reis d'Espanya a Ceuta i Melilla.

A les pàgines que vénen a continuació, els lectors del TEMPS trobaran les claus d'allò que ha estat la política exterior del president Rodríguez Zapatero, gràcies a la contribució inestimable dels corresponsals que treballen per a aquest setmanari arreu del món i de més col·laboradors.

Xevi Camprubi